

VZTAH K SOBĚ SAMĚMU, PSYCHOLOGIE JÁ

Struktura přednášky:

Dualita jáství

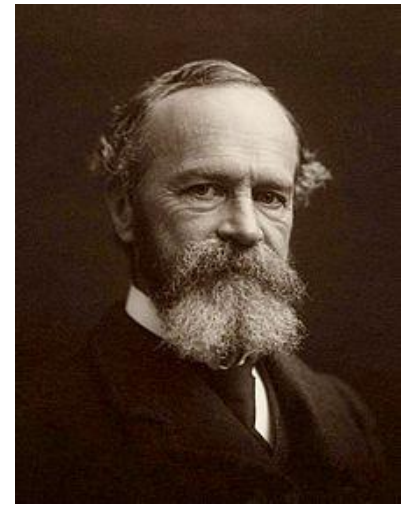
Sebepojetí (kognitivní složka)

Sebehodnocení (emoční, hodnotící aspekt)

Seberegulace

DVOJAKOST JÁSTVÍ

W. James (1890)

Dualita sebereflexe: „Já jsem si vědom sám sebe“

Já jako subjekt: Podmětné já, tedy ten kdo si uvědomuje sám sebe (já jako činitel, já jako poznávající - „knower“), ve kterém je zakotven subjekt činnosti a prožívání (v angličtině „I“, v němčině „Ich“).

Já jako objekt: „já“ jako předmět vlastního poznávání („known“), představ a hodnocení (v angličtině „Self“, v němčině „Selbst“).

JÁSKÁ ZKUŠENOST (VĚDOMÍ, ŽE MÁM SVOJE „JÁ“)

Subjektivnost a jedinečnost

Zkušenost s vlastním já zažíváme pouze bezprostředně a pouze v jedinečné podobě.

Self-awareness: přemítání/přemýšlení o sobě samém, uvědomování si vlastního já

Self-concept: to co o sobě vím, znalosti o sobě samém, pocity, které si uvědomuji jako sobě vlastní

Je neopakovatelná, nepřenositelná a nesdělitelná.

Otázky:

Kde se naše já bere?

Kdy ho ještě nemáme a kdy už ano?

Jak ho můžeme (psychologicky) zkoumat?

O jáství druhých lidí se můžeme dozvědět něco vždy jen zprostředkovaně, v podstatě ne jinak než na základě jejich výpovědi

JE JÁ VLASTNÍ JEN ČLOVĚKU?

Test barevné tečky:

Gallup(1977, 1993) zjistil, že šimpanzi a orangutani identifikují sebe sama s tečkou na nose nebo na uchu. Gorily a jiné opice ne.

Batole to zjistí obvykle ve věku

21-25 měsíců (Lewis, Brooks, 1978)

JÁ (JAKO SUBJEKT) MÁ ORGANIZAČNÍ FUNKCI

Problém stálosti a proměnlivosti:

- to, co si ze sebe uvědomujeme a co vztahujeme aktivně k zážitku sebe jako nositeli a k aktéru jáské zkušenosti, je odlišné v různých situacích
- s odstupem času se mění úhel a ohniska sebereflexe

Otázka:

co je obsahem sebereflexe v dětství, dospívání a dospělosti?

Nezastupitelná role paměti a pozornosti

„coctail party phenomenon“

schopnost uvědomit si a postřehnout osobně relevantní podněty v komplexním prostředí (Moray, 1959)

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY ČINNÉHO JÁ

TJ. JÁ JAKO SUBJEKT POZNÁVÁNÍ A PROŽÍVÁNÍ SEBE SAMA

Já je integrační činitel duševna

- ztrácí-li člověk paměť, ztrácí i integritu vlastní osobnosti

Vliv činného já na průběh paměťových procesů (Greenwald, 1981):

- sebeprodukční efekt (self-generation effect) - to, co člověk aktivně vytváří, vybavuje si mnohem snadněji než to, co přijal pouze pasivně.
- sebe-referenční efekt -to, co člověk při zapamatování vztahuje vůči sobě (považuje to za relevantní vlastnímu já) si vybavuje mnohem lépe, než to, co se k já nevztahuje
- sebezapojující efekt (ego-involvement effect) zase znamená, že to, co je spojeno s dosud trvajícím úkolem, se vybavuje snadněji než to, co se vztahuje k úkolu, který již byl splněn)
- **činitel a nositel vůle, nositel jedinečnosti a unikátnosti**

POSUŽTE SE NA ŠKÁLE:

- 2 : VŮBEC NEVYSTIHUJE,   - 1 : SPÍŠE NEVYSTIHUJE
+ 1 : SPÍŠE VYSTIHUJE,   + 2: ZCELA VYSTIHUJE

1. Často se snažím představit si sebe sama.
2. Zaměřuji se na to, co si druzí lidé o mě myslí.
3. Stabilně si prověřuji (přemýšlím o nich) motivy svého chování.
4. Uvědomuji si to, jak vypadám
5. Často jsem předmětem vlastních fantazií.
6. Často se zaměřuji na to, jakým způsobem prezentuji sebe sama.
7. Jsem citlivý (všímám si) jak se mění moje nálady.
8. Obvykle se obávám, zda jsem udělal dobrý dojem.
9. Jsem si vědom toho, jakým způsobem se vypořádávám s problémy.
10. Jedna z posledních věcí, kterou udělám než odejdu z domu je, že se podívám do zrcadla

Já jako aktivní iniciátor nezaměřené pozornosti - míra sebeuvědomění (Duval, Wicklund, 1972, Carver, Scheier, 1981, Wicklund, Frey, 1980), „soukromé“ a „veřejné“ já

JÁ JAKO AKTIVNÍ INICIÁTOR NEZAMĚŘENÉ POZORNOSTI - MÍRA SEBEUVĚDOMĚNÍ (DUVAL, WICKLUND, 1972, CARVER, SCHEIER, 1981, WICKLUND, FREY, 1980), „SOUKROMÉ“ A „VEŘEJNÉ“ JÁ

1. Často se snažím představit si sebe sama.
2. Zaměřuji se na to, co si druzí lidé o mě myslí.
3. Stabilně si prověřuji (přemýšlím o nich) motivy svého chování.
4. Uvědomuji si to, jak vypadám
5. Často jsem předmětem vlastních fantazií.
6. Často se zaměřuji na to, jakým způsobem presentuji sebe sama.
7. Jsem citlivý (všímám si) jak se mění moje nálady.
8. Obvykle se obávám, zda jsem udělal dobrý dojem.
9. Jsem si vědom toho, jakým způsobem se vypořádávám s problémy.
10. Jedna z posledních věcí, kterou udělám než odejdu z domu je, že se podívám do zrcadla

JÁ JAKO AKTIVNÍ INICIÁTOR NEZAMĚŘENÉ POZORNOSTI - MÍRA SEBEUVĚDOMĚNÍ (DUVAL, WICKLUND, 1972, CARVER, SCHEIER, 1981, WICKLUND, FREY, 1980), „SOUKROMÉ“ A „VEŘEJNÉ“ JÁ

1. Často se snažím představit si sebe sama.
2. Zaměřuji se na to, co si druzí lidé o mě myslí.
3. Stabilně si prověřuji (přemýšlím o nich) motivy svého chování.
4. Uvědomuji si to, jak vypadám
5. Často jsem předmětem vlastních fantazií.
6. Často se zaměřuji na to, jakým způsobem prezentuji sebe sama.
7. Jsem citlivý (všímám si) jak se mění moje nálady.
8. Obvykle se obávám, zda jsem udělal dobrý dojem.
9. Jsem si vědom toho, jakým způsobem se vypořádávám s problémy.
10. Jedna z posledních věcí, kterou udělám než odejdu z domu je, že se podívám do zrcadla

PŘÍTOMNÉ JÁ

Vlastního přítomného já je produktem:

- ⊙ **zobecněné minulé zkušenosti**
- ⊙ **aktuální sebepercepce**
- ⊙ **introspekce.**

Sebeperpenci od introspekce odlišujeme, zejména v souvislosti s reflexí a atribucí vlastního chování v určité situaci (Bem, 1972, Sears et al., 1988).

VLIVY NA MINULÉ JÁ A VLIVY MINULÉHO JÁ

Sebevztažný a egocentrický efekt

- ◉ interpretace minulé zkušenosti je determinována přítomným já
- ◉ sklon k tzv. benefektanci, tedy tendenci vidět sebe sama jako efektivního a kompetentního činitele (Greenwald, 1980).
- ◉ většina lidí si častěji a raději pamatuje ty události ze své minulosti, kde se vnímala spíše ve středu dění.
- ◉ tzv. „hindsight bias“ (Brehm, Kassin, 1989), tj. tendence myslet si po nějaké události, že jsme věděli předem, co se stane (popíráme zvažování více eventualit před událostí a vliv dodatečných informací, které nám aktuálně umožňují vidět minulé dění „ve správném světle“).

JÁ JAKO OBJEKT VLASTNÍ REFLEXE (SELF)

- self-system
- **self-concept (sebebepojetí)**
- self-picture)
- self-perception
- self-definition
- **self-esteem (globální sebehodnocení)**
- self-evaluation
- self-worth
- self-efficacy
- self-presentation
- self-control
- self-monitoring

KOGNITIVNÍ SLOŽKA JÁ

Sebepojetí (self-concept) jsou to především poznatky o vlastním já

Otázka: Které informace tvoří obsah sebepojetí?

- ◉ Sebeschemata (H. Markus) - vodítka, které informace budou považovány za seberelevantní a které ne.

Otázka: Má sebepojetí aktivní roli v procesu sebepoznávání?

- ◉ Je to filtr informací. Plní funkci stabilizátora vlastního sebepojetí
- ◉ Z různých možných interpretací vlastního chování a prožívání si lidé obvykle vybírají to, co potvrzuje jejich dosavadní schémata či prototypy já.

Např. volíme si takové přátele, kteří jsou jako my nebo kteří nás doplňují, chováme se tak, abychom vyvolali takovou odezvu, jakou si přejeme vyvolat (Gergen, Gergen, 1986).

KOGNITIVNÍ SLOŽKA JÁ

Ukazuje se mnohostranné sebepojetí má také psychohygienickou funkci.

Podle P. Linvilleové (1987), lidé s komplexním sebepojetím (self-complexity) jsou schopni absorbovat určitá životní zklamání relativně snadněji než ti, kteří definují sami sebe pouze v několika specifických oblastech či rolích (např. já jako vedoucí pracovník nebo pouze já jako matka).

Má-li být komplexita sebepojetí pro člověka příjemná a užitečná, bude důležité, aby jednotlivé znalosti vztahované k vlastnímu já tvořily také souvislý a soudržný celek. Lidé se proto často vyhledávají především takové informace, které potvrzují dosavadní představy o svém „pravém já“.

KOGNITIVNÍ SLOŽKA JÁ

Obsahové charakteristiky sebepojetí

Zkoumání obsahu sebepojetí se spojeno s řadou metodologických obtíží.

O obsahu se nedá dozvědět jinak, než na základě přímé subjektivní výpovědi. Použijeme-li strukturovaných metod (dotazník, škály) základním problémem zůstává, zda to, co zjišťujeme a měříme, skutečně dotyčný člověk vztahuje k vlastnímu já, zda tedy jde o charakteristiky, které jsou relevantní sebepojetí. Proto mají stále nezastupitelnou roli ty metody, které jsou založeny na volné výpovědi.

KOGNITIVNÍ REPREZENTACE JÁ:

ČASOVÁ, PROSTOROVÁ A HODNOTOVÁ ZAKOTVENOST SEBE SAMA

aktuální, přítomné já:

to je výchozí reprezentace (Rogers, 1965), jejím uvědoměním se však spouští i další možnosti:

minulé a budoucí já

možná já (possible selves, Markus & Nuriious, 1989)

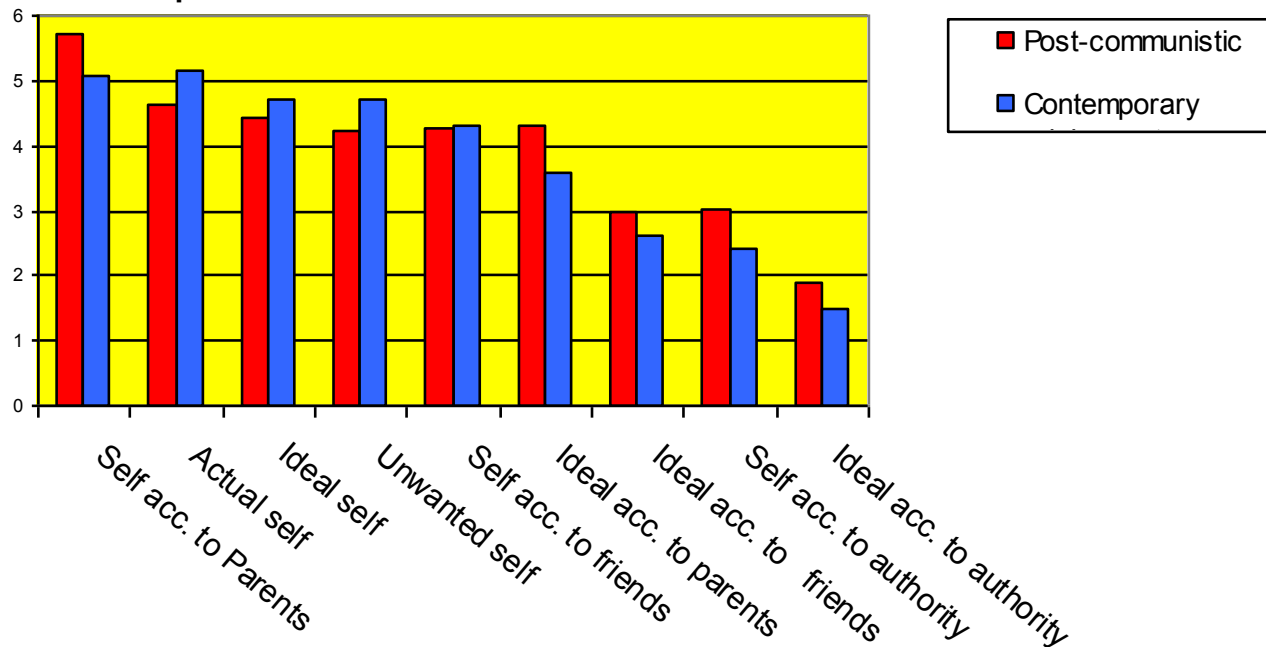
nechtěné a nežádoucí já

já podle významných osob (matka, otec, partner, přátelé, autorita...)

KTERÉ JÁSKÉ REPREZENTACE JSOU DŮLEŽITÉ?

Figure 3: Time (generation) differences in importance of self-representations

MÁ SEBEPOJETÍ VLIV NA EMOCE/PROŽÍVÁNÍ?

Sebediskrepanční teorie (Higgins, 1987, 1989).

Zavádí pojmy:

- ⊙ Přítomné, reálné já (Actual self)
- ⊙ Ideální já (Ideal self)
- ⊙ Požadované já (Ought self)

Kromě vlastního ideálu a vlastního požadovaného já je pro sebehodnocení důležité i to, co si o nás myslí lidé, na jejichž mínění nám záleží (significant others).

- ⊙ Zažíváme-li diskrepanci mezi aktuálním já a vlastním ideálem, prožíváme **zklamání, nenaplnění a frustraci, deprese**.
- ⊙ Nenaplňujeme-li ideál (tj. přání) druhých, zažíváme **nepříjemné pocity, protože se obáváme, že ztratíme jejich náklonnost**.
- ⊙ Rozpor mezi požadovaným já a aktuálním já zase vyvolává **úzkostné pocity, protože jsme nedostáli povinnostem, závazkům a odpovědnostem, které jsme na sebe dobrovolně vzali**.
- ⊙ Nenaplňujeme-li požadavky druhých, cítíme **hanbu a stud**, případně se obáváme možných sankcí

EMOCIONÁLNÍ SLOŽKA JÁ

Interpersonální kontext sebehodnocení

Sebehodnocení je do značné míry provázané s hodnocením, které dostáváme od druhých lidí. Jedná se o řetěz interakcí, které ovšem mohou mít i podobu uzavřeného kruhu

EMOCIONÁLNÍ SLOŽKA JÁ

Obrana a podpora vlastního sebehodnocení

Sebehodnocení je ovlivněné nejen tím, jak nás hodnotí druzí, ale i tím, jak interpretujeme vlastní chování a chování druhých lidí.

Potřeba udržet si kladné sebehodnocení a pozitivní vztah k sobě je vyjádřena sklonem k benefiktanci (Greenwald, 1981), který se projevuje ve vidění sebe sama jako efektivního a kompetentního činitele.

Výška a stabilita sebehodnocení ?? Problém...

EMOCIONÁLNÍ SLOŽKA JÁ

- ◉ **Globální sebehodnocení (self-esteem)**
- ◉ **I na obecnější úrovni hodnocení sebe se ukazuje jako užitečná diferenciaci na sociální a autonomní oblast**
- ◉ **Sebehodnocení, které je výsledkem sociálního srovnávání, je více závislé na situačních faktorech a více podléhá změnám (Festinger, 1954).**
- ◉ **Nedá se však jednoznačně říci, že celkové sebehodnocení je tu prostým součtem nebo pomyslným aritmetickým průměrem hodnocení dílčích.**
- ◉ **B. W. Pelham a W.B. Swann (1989) zkoumali, jak k celkovému globálnímu sebehodnocení přispívají (a) prožívání pozitivních a negativních emocionálních stavů, (b) specifický pohled na sebe (představa o svých slabých a silných stránkách) a (c) způsoby, kterým lidé konstruují jednotlivé obsahy vztahované k já (subjektivní důležitost charakteristik, míra jistoty či přesvědčení o dané charakteristice).**
- ◉ **Globální sebehodnocení nezáleží jen na specifických dílčích sebehodnoceních, ale ve značné míře i na celkovém emočním naladění (přítomnost negativních emočních stavů je průkaznější prediktor než přítomnost pozitivních emocí).**

ROSENBERG'S SELF-ESTEEM SCALE (M. ROSENBERG, 1965)

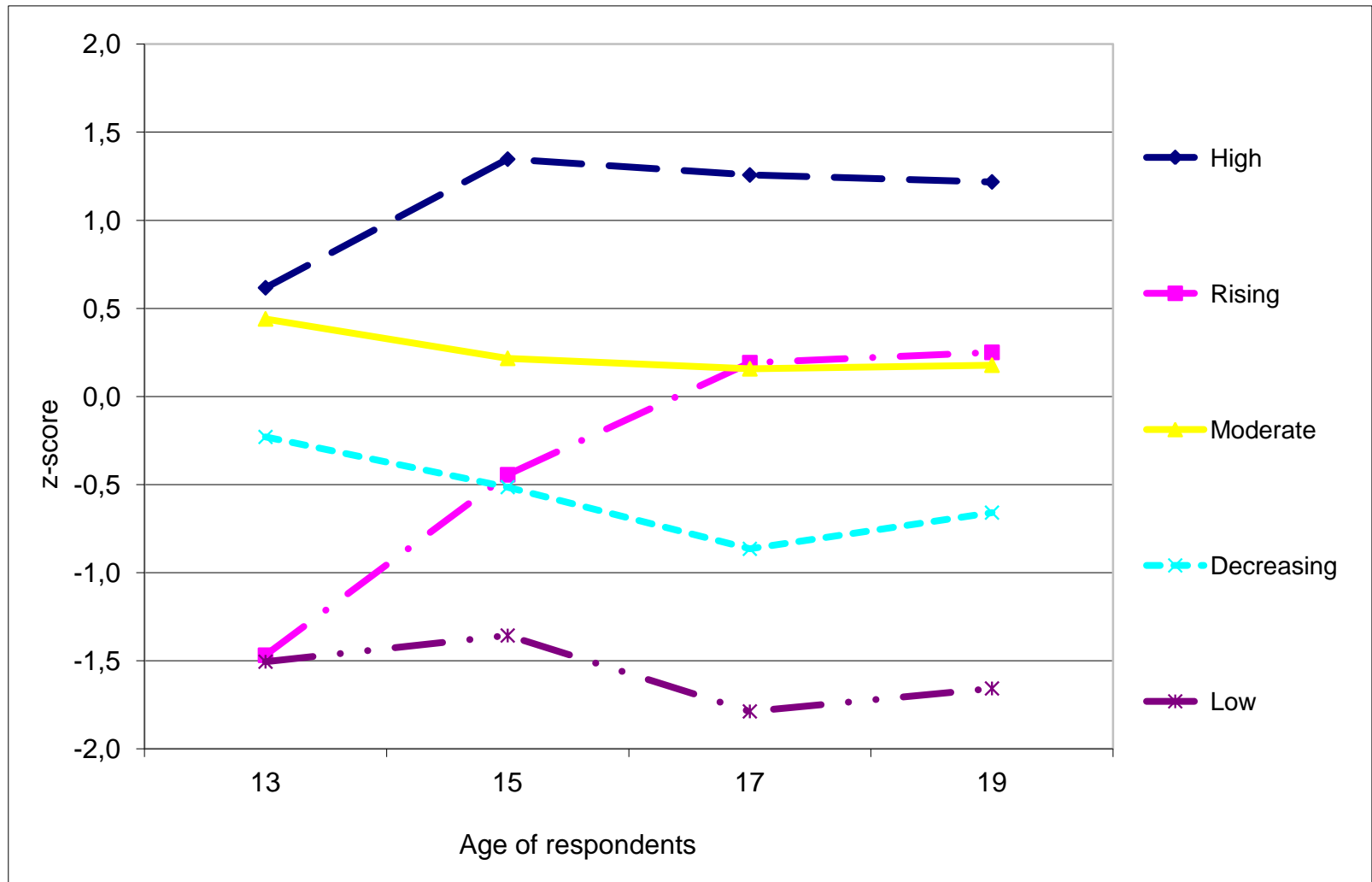
- ◉ 1. Cítím, že mám jako člověk nejméně stejnou hodnotu jako druzí
- ◉ 2. Jsem vcelku spokojen/a se sebou samým/samou
- ◉ 3. Přeji si, abych si mohl/a více vážit sebe sama
- ◉ 4. Občas se cítím jako neužitečný člověk.
- ◉ 5. Občas si myslím, že nejsem vcelku dobrý/á.
- ◉ 6. Cítím, že mám řadu dobrých stránek (kvalit).
- ◉ 7. Celkem vzato, mám sklon k tomu, abych se cítil/a jako neúspěšný člověk
- ◉ 8. Jsem schopen/a dělat řadu věcí stejně tak dobře, jako většina druhých lidí
- ◉ 9. Cítím, že toho není mnoho, na co mohu být u sebe hrdý/á.
- ◉ 10. Zaujímám k sobě kladný vztah (positivní postoj).

KULTURNÍ SROVNÁNÍ SELF-ESTEEM

Euronet-Pilot Study (1992, 2001): Jsou mladí Češi lidé s nejnižší mírou self-esteem v Evropě?

- ◉ Cítím, že mám jako člověk nejméně stejnou hodnotu jako druzí
- ◉ Myslím si, že jsem hodnotný člověk

- ◉ Jsem vcelku spokojen/a se sebou samým/samou
- ◉ Jsem spokojený asi tak, jako většina lidí kolem mě

- ◉ Cítím, že mám řadu dobrých stránek (kvalit)
- ◉ Jsem schopen/a dělat řadu věcí stejně tak dobře, jako většina druhých lidí

- ◉ Cítím, že toho není mnoho, na co mohu být u sebe hrdý/á.
- ◉ Myslím, že mohu být na sebe hrdý

SELF-ESTEEM V PRŮBĚHU ADOLESCENCE (ELSPAC STUDY)

- Významná souvislost s jednotlivými typy vývoje self esteemu se ukázala u dimenzí důvěra a odcizení v citové vazbě k rodičům (IPPA), v dimenzi sebeobviňování v konfliktu mezi rodiči, v problémech s rodiči (CTK) a v závazku v oblasti rodiče (GIDS).
-
- U jedinců se stabilně vysokým self-esteemem je významně vyšší míra důvěry k rodičům než ve všech ostatních skupinách sebehodnocení (s výjimkou stabilně nízkého self-esteemu, kde se ale do značné míry podílí nízký počet respondentů v této kategorii). Naopak vyšší míra odcizení ve vztahu s rodiči se objevuje u jedinců s klesající tendencí self-esteemu ve srovnání se stabilně vysokým (3) a stabilně průměrným (1).
- Vyšší míra sebeobviňování z konfliktu mezi rodiči je patrná u jedinců s klesajícím sebehodnocením ve srovnání se stabilně vysokým.
- Vyšší míra osobního závazku v oblasti rodiče je přítomna u jedinců se stabilně vysokým self-esteemem ve srovnání jak s klesající (4), tak stoupající (2) tendencí self-esteemu. Vyšší reflexe problémů s rodiči je patrná u jedinců s klesající tendencí SE ve srovnání s jedinci se stabilně vysokým self-esteemem.
- Signifikantní souvislost s rozdílnými skupinami SE se ukázala u závazků, difúzního stylu identity, jasnosti představy o sobě, neuroticismu a extroverze.
-
- Jedinci se stabilně vysokým self-esteemem mají vyšší míru závazků než všechny ostatní skupiny s výjimkou rostoucího self-esteemu. Tato skupina se také významně liší v míře závazku od stabilně nízkého a klesajícího self-esteemu.
- Difúzní styl identity je významně méně preferován u jedinců se stabilně vysokým self-esteemem v porovnání ostatními skupinami.
- Nižší míru jasnosti představy o sobě vykazují jedinci s klesajícím self-esteemem v porovnání se stabilně vysokým a průměrným.
- Nižší míra neuroticismu je patrná při srovnání jedinců s stabilním průměrným self-esteemem s ostatními skupinami vyjma stabilně vysokého. Tato skupina (stabilně vysoký) se také liší od všech ostatních skupin.
- Vyšší míra extroverze je zastoupena u lidí s stabilně průměrným self-esteemem ve srovnání se skupinou s klesající tendencí.

PROJEVY JÁ V CHOVÁNÍ - STRATEGICKÉ SEBEPREZENTACE

- ◉ **Sebemonitorování (M. Snyder, 1979)**
- ◉ **Strategická sebeprezentace, pro jiné zase strategie sebepotvrzení.**
- ◉ **Jedná se o tendenci regulovat (vylad'ovat) vlastní chování ve smyslu předpokládaného očekávání druhých či podle požadavků situace, ve které jsme se ocitli.**
- ◉ **Vysoce sebemonitorující lidé:**
  - **věnují pozornost signálům (vodítkům), které vysílají druzí lidé,**
  - **jsou schopni reflektovat vlastní reprezentaci, uvědomovat si, jaký dojem vyvolávají a**
  - **jsou také schopni modifikovat vlastní chování tak, aby co nejlépe odpovídalo požadavkům situace**

PROJEVY JÁ V CHOVÁNÍ

Strategické sebe prezentace (Jones a Pittman, 1982)

- ◉ **Strategie zavděčení (ingratiation):**
- ◉ **Strategie zastrašování (intimidation):**
- ◉ **Strategie sebepovýšení (self-promotion):**
- ◉ **Strategie příkladnosti (exemplification):**
- ◉ **Strategie pokorného chování (supplication):**

PROJEVY JÁ V CHOVÁNÍ

Sebepotvrzující strategie

- ◉ **Cílem těchto strategií je, aby nás druzí vnímali a hodnotili tak, jak vnímáme a hodnotíme sami sebe.**
- ◉ **Většina lidí si totiž myslí, že sebe znají lépe, než je znají druzí lidé. Jsou-li konfrontováni s odlišným dojem, neradi ho přijímají, dokonce i tehdy, je-li pozitivnější než jejich vlastní mínění o sobě.**

VĚDOMÍ VLASTNÍ ÚČINNOSTI (KOMPETENCE)

- ◉ Self-efficacy (A. Bandura)
- ◉ Dokážeme zhodnotit a pozitivně zpracovat dosavadní zkušenosti
- ◉ Stanovujeme si reálné cíle, volíme adekvátní cestu (metoda postupných kroků)
- ◉ Souvislost s lokalizací regulace sebe sama („Locus of Control“, J. B. Rotter, 1957)
- ◉ Flexibilita vers. fixace osobních cílů

KULTURNÍ SPECIFIKA PSYCHOLOGIE JÁ (MARKUS, KITAJAMA, 1994)

- Závislý a nezávislý pohled na sebe sama: socializované a individualizované já

Moje štěstí závisí na štěstí lidí kolem mě

Svoje osobní zájmy podřizují prospěchu skupiny, do které patřím

Je pro mě hodně důležité respektovat rozhodnutí, které udělá moje skupina

Když je můj bratr nebo sestra neúspěšný/ná, cítím za to zodpovědnost

Můj hlavní cíl je, abych se sám o sebe postaral

Když diskutuji s druhými lidmi, jasně a přímočaře dávám najevo svoje názory

Přeji si být jedinečný a svůj v mnoha ohledech (aspektech života)

Je pro mě velmi důležité, abych byl svobodný a nezávislý

SPOLEČENSKÝ TLAK VE SMĚRU HLEDÁNÍ A NALÉZÁNÍ VLASTNÍHO JÁ

(D. McAdams, 1997).

- ◉ *V moderní společnosti je vztah k vlastnímu já (self) nahlížen jako reflexivní projekt, na kterém se stále "pracuje". Hledání vlastního já je hodnota sama o sobě. Moderní člověk je zodpovědný za svoje já, za jeho utváření, za vlastní autorství na tomto projektu.*
- ◉ *Negativní důsledky:*
Posílení arbitrární role (ne však nutně hodnoty!) vlastního já. Rozhodování podle vlastního přesvědčení je v individualisticky orientované společnosti vysoce oceňováno, často na úkor tradičních morálních norem, solidarity či respektu k potřebám druhých osob či společnosti jako celku

Individuální práce na sobě samém je běžnou, každodenní záležitostí.

- ◉ Pro tuto aktivitu směrem k vlastní jedinečnosti dostává člověk podporu ze svého sociálního okolí, tento model je také přirozenou součástí výchovného působení.

Negativní důsledky

- ◉ Opačnou stránkou tohoto procesu je silný společenský tlak na osobní sílu, kompetenci a autonomii, někdy jde až o jakýsi „narcistický imperativ“ (Baumeister, 1997). Toto břemeno je pro někoho velmi obtížné a vede i k úniku z reality sebeuvědomění

- ◉ *Vlastní já se vyvíjí po celý život.*

Zvýšila se kvalita fyzického života a člověk si též dramaticky zvýšil svoje očekávání. Má „právo na svůj život“, vytváří si vlastní autobiografii a osobní perspektivu. Život chápe jako cestu příležitostí a rizik pro tzv. osobnostní růst.

Negativní důsledky - vyhledávání rizika jako správné cesty k hledání smyslu a ceny vlastní existence může být spojeno s rizikem pro ostatní, také ho provází ztráta citu pro běžnou zkušenost.

- ◉ *Moderní pojetí já je mnohvrstevnaté, má svoji vnitřní hloubku. Významně se zvýšila zodpovědnost za svoje rozhodnutí. Hledání svého "pravého já" se stává jedním z nejdůležitějších motivů (Harter, 1997).*
- ◉ *Negativní důsledky - hledání tzv. „pravého já“, které začíná v adolescenci, vede mnohdy k ambivalentním pocitům, protože touha autenticitě a „čistotě“ je konfrontována s požadavky druhých, s osobní zodpovědností a s heterogenitou žitých rolí. Při „poctivé sebereflexi“ vede i k odmítání jakýchkoliv závazků a zodpovědností.*

